

duo notanda sunt, primum, quod d.l. 36. non est dispositio juris novi inductiva sed juris naturalis; & rei existens declarativa, cum vergat ad directionem subditorum, & vassallorum defensionem Principis officio inherentem, & jure naturali inductum, tradunt Alvar. Valaf. consult. 100. Ant. de Petra de potestate Principum, c. 3. quest. 3. num. 35. vers. ex hoc patet. num. 39. Covar. pract. quest. c. 1. n. 2. & idem facit Valaf. cons. 73. num. 5. Sese in decis. 113. n. 2. & 3. ubi comprobatur, qui enim declarat, nihil novi inducit, sed rei existentiam demonstrat; & sic cessat difficultas, quod Princeps secularis non potest legem promulgare super Ecclesiasticas personas, aut res spirituales; licet verum sit, quod in corroborationem juris Canonici, & naturalis, & in ejus utilitatem valida est lex ut docent Morla, in Empor. jur. rit. de leg. num. 24. & 25. Joan. Gutier. l. 2. pract. q. 1. n. 4. & cum haec lex Regia disponat in auxilium juris Canonici prohibentis violentas oppressiones, & ne iudex in contemptum superioris exequatur sententiam, pendente legitima appellatione, ideo valide procedere dicitur, maxime cum, ut dixi, nihil novi inducat, facit l. adeo, §. cum quis ff. de acquir. rerum domi. ibi. cum enim grana, quae spinis continentur, perfectam habeant suam speciem; qui excussit spicas non novam speciem facit, sed eam, quae est detegit; & quae in ejus comprobationem latissime nos deduximus infra, 4. p. cap. 10. per totum.

Argumenta contra recursum ad Regem.

28 Sed contra ejusdem legis Regiae principalem intentionem, ut scilicet supremis Principibus secularibus, nec de jure, nec de consuetudine competat, nec competere possit hujusmodi cognitio, & potestas tollendi violentias ab Ecclesiasticis personis, & iudicibus commissas, fortia pugnant argumenta; & in primis dispositio Concilii Tridentini sess. 25. c. 3. ibi: Nefas sit seculari cuilibet magistratui, prohibere Ecclesiastico iudici, ne quem excommunicet, aut mandare, aut latam excommunicationem revocet, sub praetextu quod contenta in praesenti decreto non sint observata, cum non ad seculares, sed ad Ecclesiasticos haec cognitio pertineat, &c. Quae quidem Concilii verba directo repugnare videntur huicognitioni per viam violentiae, & recursus ad Regem nostrum. Quod etiam confirmatur ex d. Concil. Trid. sess. 25. c. 20. ubi hortatur Reges, &

Principes, ne permittant Ecclesiasticos a iudicibus secularibus, in aliquo offendi, vel gravari. Secundo fortius urget Bulla in Coena Domini quottannis promulgata Romae in Coena Domini, scilicet c. 14. l. 5. & 16. & hujus casus verba sunt: Nec non qui Archiepiscopos, Episcopos, aliosque superiores, vel inferiores Praelatos, & omnes alios, quoscumque iudices Ecclesiasticos, ordinarios quomodolibet impediunt, quominus sua jurisdictione Ecclesiastica contra quoscumque utantur, secundum quod Canones, & sacrae constitutiones Ecclesiasticae, decreta Conciliorum generalium, & praesertim Tridentini statuunt, aut etiam eos, qui post ipsorum ordinariorum, vel etiam ab eis delegatorum, quorumcumque sententias, & decreta, aut alia fori Ecclesiastici iudicium, illudentes, ad Cancellarias, & alias curias seculares recurrunt, & ab aliis prohibitiones, & mandata etiam poenalia ordinariis, aut delegatis praedictis, decerni, & contra illos exequi procurant, eos quoque, qui haec decernunt, & exequuntur, seu dant auxilium, consilium, patrocinium, & favorem in eisdem, &c.

Tertio, fortiter pugnant Rotae decisio resoluta anno 1599. quam referens ad litteram transcribit Sese in tract. de inhib. iustitiae Aragon. c. 8. §. 2. 109. cujus sunt verba, ibi: Utraque parte infirmante, super dubio dato, an Paulus Lecanus fuit excommunicatus ob recursum ad tribunal saeculare iustitiae Aragonum, in quo illius procurator obtinuerat firmam juris, ad inhibendum iudici Ecclesiastico, ne (appellatione pendente) aliquid innovaret; & ibi Domini responderunt illum ipso jure incidisse in sententiam excommunicationis, quia recurrendo ad iudices saeculares, causam praebuit, ut immunitas Ecclesiastica violetur, §. 16. Bullae in Coena Domini, &c. Deinde quia haec cognitio per viam violentiae non solum jure non fundatur, & competit, ut asseverat d. l. Regia 36. sed imò infinita penè juris Canonici decreta resistunt, ut statim; alia etiam plurima sunt decisiones Rotae eodem modo loquentes, quas litteraliter retulimus infra à n. 254. cum seqq.

Deinde, & quarto contra consuetudinem immemorabilem, quae eadem lex Regia affirmat hanc potestatem tollendi violentias inter Ecclesiasticas personas competere Regi nostro; non minora repugnant juridica fundamenta: etenim immemoralis consuetudo, & praescriptio licet vim habeat tituli, veritatis, & privilegii, quod ex tanti temporis curriculo praesumitur praesens tamen talis immemoralis non suffragatur, quoties evidenter apparet de invalido, & de injusto titulo, & iniquo principio, quia consuetudo immemoralis nullam incidit praesumptionem, quantumvis legitime sit probata, ut verissimam conclusionem firmat late post alias, Mieres in tract. de maj. 4. p. q. 2. n. 58. & supra à n. 49. & 52. in 2. impress. Avendan. in tract. de exequon. manda. 1. p. c. 12. n. 6. fol. 85. Parisius in tract. de confident. q. 28. Hieronym. Gonzal. in reg. 3. de altern. gl. 18. n. 48. Trivissa decis. 55. n. 69. Aloyf. Ricci. in pract. Eccles. juris pars, decis. 144. n. 18. ubi testatur sacram congregationem censuisse, Verall. in decis. 314. part. 3. Crescent. decis. 21. num. 4. de praebend. Cardin. Put. decis. 189. n. 5. lib. 1. & in decis. 222. lib. 3. & decis. 436. lib. 2. Sed de injusto titulo, & infecto principio apparet evidenter, & notorie per innumerata juris Canonici decreta, disponentia, ut causae clericorum super eorum rebus, & temporalibus, & spiritualibus, ad saecularia iudicia non trahantur, c. at si clerici de jud. c. si diligenti, c. si iudex laicus, de sententia excommunicationis, lib. 6. imò & cum haec cognitio per viam violentiae procedat contra iura illi resistentia, jam in Principe, & ejus Senatoribus, necessario datur mala fides, juxta l. quemadmodum C. de agricol. & cens. l. qui contra iura, ff. de regul. jur. non dubium, C. de legib. cum concordant. Unde laicus possidens spiritualia, semper praesumitur esse in mala fide

fide, ut dicit Innocen. in c. constitutis, de electio & Bal. in l. superlongi. col. 4. C. de praescript. 30. ann. Mart. in tract. de jur. 4. p. cent. 1. casu 47. n. 5. sed consuetudo immemoralis non habet juris effectum, nec locum habet, ubi datur mala fides, Minsinger. cent. 1. observ. 30. Jafred. in decis. 69. Bald. de praescript. p. 3. tit. de bona fide. q. 6. Aloyf. Ricci. in prax. jur. patr. d. decis. 144. sub n. 18. vers. secundus est casus, & nos latius diximus infra 3. p. c. 10. vers. ex quibus deducitur quod licet, à n. 182. ergo hujusmodi consuetudo procedere non potest.

35 Quinto, quia hujusmodi consuetudo nimis est praedjudicialis statui Ecclesiastico; & contra libertatem Ecclesiae, quae quidem omni jure similis consuetudo reprobata est; quia cum exemptio clericorum sit jure diuino (saltem in spiritualibus) introducta, nulla potest consuetudine tolli, C. clerici de iudicis, ibi: Non debet in hac parte Canonici praedjudicium generare, &c. text. in c. cum terra, de electione, ubi damnatur quaedam consuetudo contra Ecclesiam, ibi, quia in gravamen, & perniciem Ecclesiasticae libertatis redundat; text. in c. cum inter. text. in c. ad nostram, de consuetud. text. in archiep. Cassa. C. de sacros. Ecclesiis, & quod talis consuetudo sit nullius momenti, decidit Rota decis. 804. de consuetud. in antiq. quod & probatur ex d. Bull. in Coena Domini cas. 15. ibi, ex quavis causa, & quovis qualitate colore, aut etiam praetextu cujusvis consuetudinis, aut privilegii, &c. ex qua resultat, quod non solum prohibetur consuetudo hoc casu, sed etiam revocatur privilegium quodlibet ei contrarium.

36 Sexto, quia ubi datur in praescribente incapacitas, etiam consuetudo immemoralis non suffragatur, late profecquitur Marta de juris. 4. part. cent. 2. casu 47. per totum, ubi alios allegat, quia laicus non potest se intrinsece in spiritualibus, & ejus annexis, nisi aut de licentia Papae, aut in casibus à jure sibi expressis, gl. in c. fin. 23. q. 1. quam ad id dicit singularem Marta ibi n. 4. ergo cum in Principe saeculari detur incapacitas, non procedet consuetudo etiam immemoralis.

37 Septimo probatur, quia lex, consuetudo, & statutum regulatur à potestate inducentis consuetudinem; sed laici, qui non possunt inducere legem, aut consuetudinem contra clericos, ex defectu jurisdictionis, & potestatis, ut late plures citans argumentatur Mart. de juris. 4. part. cent. 1. cas. 64. per totum; ergo cum hujusmodi consuetudo cognoscendi per viam violentiae inter Ecclesiasticos est inducta à laicorum Rege, & eorum iudicibus, & tribunali supremo; ergo non debet valere, lege resistente, & ex defectu potestatis, cum talis consuetudo si merè civilis, quae clericos non potest ad ejus observantiam adstringere, Covar. pract. c. 3. 1. Azor. institut. moral. 1. tom. l. 5. c. 18. q. 12. late Carolus de Grassis tract. de effectib. cleric. effect. 2. n. 130. & 131. ubi de hoc articulo.

38 Octavo & ultimo facit, quoniam si aliqua ratione, haec immemorabilis consuetudo potest sustineri in re sui naturae prohibitive, maxime quia à jure inducitur, ac etiam facit praesumere praesens privilegium, & Principem illum concessisse, ut probant Doctores superius citati ad 4. argumentum, sed privilegium sponte concessum à Principe, potest illud revocare, ut notat post alios Marta de jur. cas. 52. num. 6. ergo revocatum intelligitur, per Bullam in Coena Domini, d. casu 15. ibi, aut praetextu cujusvis consuetudinis, aut privilegii, &c.

39 Quibus tamen, & aliis infinitis penè, quae consulto omitto (cum omnia & alia, quae considerari possunt, sub relatis tamen virtualiter comprehendantur) non obstantibus, defendenda, & viribus omnibus tenenda est d. l. Regia 36. assertio, cum sit juris naturalis declaratoria, & ex principio rationis naturalis inducta jure divino, Canonico, & positivo approbata, frequentia, & universali usu recepta, ac immemoralis consue-

tudine corroborata; ad cujus cognitionem, ut clare & distincte procedamus, nonnulla necessaria, & utilia praemittenda sunt.

PRÆLUDIUM I.

SUMMARIUM.

- 40 Dominus Deus noster omnipotens vi oppressorum protector auxilium & recursus dicitur ex sacra pagina testimonio.
41 Haec potestas tollendi violentias protectio vi oppressorum à Domino Deo derivata, & in reges non cognoscetes superiores in temporalibus gradatim transfusa. Michaeli Archangelo potestas concessa fuit in Caelo propulsandi violentiam superbiam Luciferi thronum Dei altissimi occupare cupientis, ibidem. Reges in temporalibus Vicarii Christi Dni nostri electi fuere, ut in pace vassallos à violentiis defendant, ibid.
42 Non est potestas nisi à Deo, quae autem sunt, à Deo ordinata sunt.
43 Regimen à Deo Reges non simpliciter acceperunt, sed cum qualitate vi oppressorum protectionis naturaliter illis annexa, & indivisibilis. Rex est imago Reipub. & quasi Deus in terra, ibid. Regis proprium officium est, vi oppressos liberare, ibid.
44 Objectum, & finis supremi regiminis est temporalis pax publica, & vassallorum tranquillitas. Ob bonum commune, & publicam subditorum utilitatem regimen creatum, & à Deo concessum est, ibid.
45 Deus Principem praefecit, ut homines malos compefcet, & bonos tueatur ab oppressis.
46 Dei potentiam curare; regna oriri, & mutare, regesque rejicere, aliosque creare, & vocare, ut ab aliorum tyrannido, & oppressione populum tueantur, sacra pagina testimonio probatur.
47 Suprema Principum potestas temporalium non cognoscitur superiorem in temporalibus, & eorum jurisdictione non data fuit eis à Pontifice.
48 Ante adventum Domini nostri Jesu Christi summam quoque Clavium potestatem traditam Pontifici, jurisdictione temporalis vigeat in Regibus immediate data à Deo, mediante populo & causatid, ibid.
49 Principes temporales in principio non cognoscetes superiores, omnia tam temporalia quae spiritualia regebant.
50 Exemptio Clericorum à jurisdictione saeculari fuit deducta à Regibus Christianis, & concessa ob reverentiam sanctae Ecclesiae.
51 Privilegium exemptivum Clericorum à tempore Constantini Imperatoris est concessum.
52 Deus in universo duos constituit Vicarios, ut in tranquillitate & pace respublica gubernetur.
53 Potestas temporalis habet ut objectum & finem, felicitatem humanam, hoc est justitiam & felicitatem vitae temporalis, & sic considerata, & erit ab spirituali distincta, & separata.
54 Dae potestates, ubi simul reperiuntur in republica Christiana, unum corpus faciunt, subest tamen temporalis spirituali.
55 Summus Pontifex utranque habet potestatem, spirituales, & temporales; primam absolute, secundam in habitu, & potentia.
56 Summus Pontifex cessante causa spirituali, non utitur potestate temporali contra regimen Regum, & Principum temporalium.

REX Regum, & Dominus Dominantium, qui superiorem nullum, nec in terra, nec in caelo recognoscit, nec potest, Imperator caelestis Deus, vi oppressorum protector, auxilium, & recursus dicitur; cujus omnipotentiam fortem, ac potentissimum